

بررسی رابطه سرمایه روان شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه

پیام نور استان آذربایجان غربی

Investigating the Relationship between Psychological Capital and Emotional Self-Disclosure with Entrepreneurship in Students of West Azerbaijan Province PNU

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۵/۷، تاریخ دریافت نسخه نهایی: ۱۳۹۲/۱۱/۳۰، تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۳/۲/۲۵

T. Mahboobi., (Ph.D) & S.B. Karimi., (Ph.D)

طاهر محبوبی^۱ و سیدیهالالدین کریمی^۲

Abstract: This study examined the relationship between psychological capital and emotional self-disclosure with entrepreneurship in students of West Azerbaijan Province PNU. Materials and Methods: This is a descriptive correlational study that aims to identify and evaluate psychological variables related to the entrepreneurial process. The population consisted of all the undergraduate students at West Azerbaijan PNU at 92-93 academic year. According to the list provided by the Computer Center of the University, five academic centers of Orumieh, Khoy, Bukan, Naghade and Mahabad were selected. Among those, using stratified sampling proportional to size and gender, 1000 students were selected - 60% female (n = 630) and 40% male (n = 420). Data collected through 3 questionnaires: Luthanz's questionnaire of psychological capital, Snell's scale of emotional self-disclosure and Robinson, Stimpson, Fenner, & Hunt's questionnaire of entrepreneurship. Data analysis consisted of both descriptive (mean, median, standard deviation) and inferential statistics (ANOVA and regression univariate and multivariate). The results showed that 37% of variation in entrepreneurship is accounted for by psychological capital and also emotional self-disclosure was responsible for 47% of it. There was a significant positive relationship between the four dimensions of psychological capital and entrepreneurship at the 0.01 level. Among octoploid components of emotional self-disclosure there was a positive and significant relationship between happiness and peace dimensions at 0.01 levels but the relationship between depression, anxiety and fear dimensions with entrepreneurship was a negative and reverse one at 0.01 levels. There was no significant relationship between jealousy, anger and apathy dimensions with entrepreneurship.

Key words: psychological capital, emotional self-disclosure and entrepreneurship

چکیده: هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سرمایه روان شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی می‌پردازد. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی می‌باشد که با هدف شناخت و بررسی متغیرهای روان شناختی مربوط به کارآفرینی انجام گرفته است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی است، که در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ در مقطع کارشناسی به تحصیل مشغول می‌باشند. بر این اساس کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی به عنوان جامعه هدف در نظر گرفته شدند. با توجه به فهرست تهیه شده از سوی مرکز کامپیوتر دانشگاه پیام‌نور استان از بین مراکز استان ۵ مرکز ارومیه، خوی، بوکان، نقده و مهاباد به- عنوان نمونه انتخاب گردیدند از این تعداد نمونه با استفاده از نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم، که طبقات جنسیت می‌باشند ۱۰۵۰ نفر انتخاب شد که ۶۰ درصد زن (۶۳۰ نفر) و ۴۰ درصد مرد (۴۲۰ نفر) می‌باشند. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های سرمایه روان شناختی توسط لوتانز، مقیاس خودافشایی هیجانی توسط اسنل و آزمون کارآفرینی توسط روبینسون، استیمپسون، فنر و هانت استفاده شده است. برای تحلیل داده‌ها از دو سطح توصیفی (میانگین، میانه، انحراف استاندارد و...) و استنباطی (آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره و رگرسیون تک متغیره) استفاده گردید. نتایج نشان داد که سرمایه روان شناختی به تنهایی می‌تواند ۳۷ درصد و خودافشایی هیجانی ۴۷ درصد از تغییرات کارآفرینی را تبیین نماید. هم‌چنین بین ابعاد چهارگانه سرمایه روان شناختی با کارآفرینی در دانشجویان در سطح ۰/۱ رابطه معنی‌دار و مثبتی وجود دارد. اما بین مولفه‌های هشتگانه خودافشایی هیجانی در ابعاد شادی و آرامش با کارآفرینی در سطح ۰/۱ رابطه معنی‌دار و مثبتی وجود دارد اما بین ابعاد افسردگی، اضطراب و ترس با کارآفرینی در سطح ۰/۱ رابطه معنی‌دار اما منفی و معکوسی وجود دارد ولی بین ابعاد حسادت، با کارآفرینی رابطه معنی‌دار نمی‌باشد.

کلید واژه‌ها: سرمایه روان شناختی، خودافشایی هیجانی و کارآفرینی

۱. نویسنده مسئول: استادیار گروه علوم تربیتی، عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور، بوکان، ایران.

bkarimi20@yahoo.com

۲. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بوکان، گروه آموزش ابتدایی، بوکان، ایران.

مقدمه

امروزه یکی از مهم‌ترین شاخص‌های توسعه‌یافتگی در تمام کشورها، سطح بهداشت و سلامت جامعه است. سازمان بهداشت جهانی، بهداشت روانی را در درون مفهوم کلی بهداشت جای داده و آن‌را حالت سلامتی کامل جسمانی، روانی و اجتماعی و نه تنها عدم وجود بیماری تعریف کرده است (منشی، ۱۳۷۲). در این میان وجود یک جامعه سالم از نظر بهداشت روان وابسته به سلامت اجزا کوچک‌تر مانند گروه‌ها و خانواده‌های موجود در آن جامعه و طبقه تحصیل‌کرده آن جامعه است. سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی از جمله صفاتی موثر در رشد شخصیت افراد به حساب می‌آیند که مطالعاتی هرچند اندک در این زمینه‌ها انجام گرفته است.

از نظر لوتانز (۱۹۹۹) سرمایه روان‌شناسی سازه‌ای ترکیبی و به هم پیوسته‌ای است که چهار مولفه ادراکی- شناختی یعنی امید^۱، خوش‌بینی^۲، خودکارآمدی^۳، تاب‌آوری^۴ را دربرمی‌گیرد. این مؤلفه‌ها در یک فرایند تعاملی و ارزشیابانه، به زندگی فرد معنا بخشیده (وود^۵، ۱۹۹۶) و تلاش فرد برای تغییر موقعیت‌های فشارزا را تداوم داده (ارز و جاج^۶، ۲۰۰۱) او را برای ورود به صحنه عقل آماده نموده (جاج و بونو^۷، ۲۰۰۱) و مقاومت و سرسختی وی در تحقق اهداف را تضمین می‌کند - (پارکر^۸ و همکاران، ۲۰۰۳). بنابراین سرمایه روان‌شناختی از متغیرهای روان‌شناختی مثبت‌گرایی تشکیل شده است که قابل اندازه‌گیری، توسعه و پرورش هستند و امکان اعمال مدیریت بر آن‌ها وجود دارد. افزون بر این، سرمایه روان‌شناختی در خلاء شکل نمی‌گیرد. دانشجویان در چارچوب‌های ترسیم شده فرهنگی و اجتماعی به سر می‌برند و به‌طور پیوسته از منابع فرهنگی و اجتماعی، به‌علت بازخوردهای اطلاعاتی و اصلاحی بازخوردها قادرند در شکل‌دهی اهداف، معنای زندگی، مقاومت در برابر فشار و خودارزیابی‌های مثبت و منفی نقش ماندگار ایفا کنند. در واقع فضاهای بی‌اعتمادی و گسست اجتماعی، فرصت جرات‌ورزی و خودافشایی هیجانی از دانشجویان را گرفته، آن‌ها را از منابع عظیم بازخوردی محروم می‌سازند. فقدان این منابع، چشم‌انداز روندهای آتی زندگی را برای فرد در ابهام فرو می‌برد و یأس، ناامیدی و بدبینی را در نظام ادراکی و روان‌شناختی فرد جایگزین می‌کند. ویلیز و گروتز^۹ (۱۹۷۶) خودافشایی را فرایند فاش‌سازی در نتیجه ارتباط از طریق پیغام‌های

1. Hope
2. Optimism
3. Self-efficacy
4. Resilience
5. Wood
6. Erez & Judge
7. Bollo
8. Parker & Baltes & Young
9. Wheelless & Grotz

خودافشاکننده تعریف می‌کند. در تعریفی خودافشایی هرگونه اطلاعات در مورد خود که شخص A به صورت کلامی با شخص B رد و بدل می‌کند که ۳ جنبه خودافشایی (۱- اطلاعاتی در مورد خود ۲- ارتباط کلامی و ۳- رفتار بین فردی) را پوشش می‌دهد (فیشر^۱، ۱۹۹۱). جورارد^۲ (۱۹۹۳) ادعا کرده که خودافشایی هیجانی پایین باعث افزایش تنش، واپس‌روی و سرکوب‌گری به‌عنوان مکانیسم-های دفاعی و تمایل به دیدن دیگران به‌عنوان یک تهدید می‌باشد. او اثر مثبت خودافشایی را بر روی احساسی گناه، شرم و سایر مشکلاتی که افراد با آن مواجه می‌شوند و آن‌ها را پنهان نگه می‌دارند ذکر کرد و معتقد بود که فاش کردن مضراتی برای سلامت روان‌شناختی و جسمی دارد.

از سوی دیگر، عصر حاضر عصر خلاقیت، دانایی، دوران بسیج اندیشه‌ها و ابتکارات و تلفیق آن-هاست و در کارآفرینی نیز بحث از به‌کارگرفتن فکر، ابتکار، فرصت‌جویی و فرصت‌آفرینی مطرح می‌شود. این‌ها مباحثی است که در کشور ما باید بیش از پیش موردتوجه مسئولین نظام آموزشی قرار گیرد تا در دانشگاه‌ها، دانشجویان با بهره‌مندی از آموزش‌های لازم مجهز شوند (پوستیگو^۳، ۲۰۰۲). واژه کارآفرینی از کلمه فرانسوی *entreprender* به‌معنای متعهد شدن، نشأت گرفته است بنا به-تعریف واژه‌نامه و بستر کارآفرین کسی است که متعهد می‌شود مخاطره‌های یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل کند (احمد پورداریانی، ۱۳۹۰). هیسریچ و پیترز^۴ (۲۰۰۵) کارآفرینی را فرایند خلق کردن چیزی متفاوت و باارزش از طریق صرف زمان و تلاش لازم و پذیرفتن مخاطره‌های مالی و با رضایت شخصی می‌داند.

کارآفرینی^۵ و مباحث مربوط به آن را با توجه به این‌که در حوزه‌های مختلف دانش از جمله روان-شناسی، جامعه‌شناسی و اقتصاد موردتوجه قرار گرفته‌اند، می‌توان به‌عنوان یک موضوع بین رشته‌ای قلمداد کرد. این موضوع نشان‌دهنده وسعت بحث کارآفرینی از یک سو و پیچیدگی آن از سوی دیگر است. موضوع دیگری که به مباحث مربوط به کارآفرینی دامن‌زده و آن‌را مورد توجه قرار داده است، نگرانی مدیران اجتماعی و اقتصادی کشورها و سیاستمداران در مورد اشتغال و مشکل بیکاری است که به‌طور فزاینده‌ای تفکر خوداشتغالی را به‌عنوان یک راه‌حل موردتوجه قرار داده است. در جهان امروز کارآفرینان رهبران واقعی دنیای کار هستند. مدیرانی پویا و اهل چالش‌اند که از ایستایی جمود می‌گریزند و برای ایجاد کردن و به وجود آوردن، تلاش می‌کنند و نظرات و ایده‌های نوین خود را در بستر واقعیت پیاده می‌سازند و کاربرد عملی می‌بخشند و تمایل به پذیرفتن خطرهای واقع‌بینانه

-
1. Fisher
 2. Jourard
 3. Postigo
 4. Hisrich & Peter
 5. Entrepreneurship

بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه

دارند و درصد کشف فرصت‌ها و تهدیدات محیطی هستند (ووبر^۱، ۱۹۰۴). به‌نقل از احمد پور داریانی، (۱۳۸۰).

باید اذعان نمود که در رابطه با بررسی میزان کارآفرینی و رابطه یا تفکیک آن از سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی، که عرصه مطالعاتی جدید و موضوعی نوین، چه از منظر سلامت روانی و چه از دیدگاه کارآفرینی، است مطالعه‌ها و تحقیق‌های اندکی انجام شده است. اما با توجه به این ابهامات نظری و پژوهشی می‌توان گفت؛ که سرمایه روان‌شناختی و افشای هیجانانگاز متغیرهای مهم و اساسی در پرورش کارآفرینی می‌باشد. بحث کارآفرینی در دنیا از سال ۱۹۱۳ شروع شده، اما این بحث در کشور ما نوپا است و در چند سال اخیر، توجه بیشتری به این موضوع شده است و تحقیقاتی در این زمینه انجام شده یا در حال انجام است، که به‌نظر می‌رسد تحقیقی با عنوان پژوهش حاضر به‌ندرت انجام گرفته است. به‌نظر می‌رسد، بیشتر پژوهش‌ها مربوط به کارآفرینی در زمینه اقتصادی و مدیریت صورت گرفته و در زمینه روان‌شناسی و تعلیم و تربیت محدود می‌باشد که در ذیل به تعدادی از آن موارد محدود اشاره می‌شود. موسسه کار و تأمین اجتماعی و سازمان آموزشی و پژوهشی وابسته به وزارت کار و امور اجتماعی نخستین‌بار طرح (آموزش کارآفرینی) را در فروردین، ۱۳۶۷ مطرح کردند. در این رابطه شورای عالی آموزش و پرورش برای اجرای طرح‌های خوداشتغالی در سال ۱۳۶۸ دروس کارآفرینی را در برخی از رشته‌ها پیشنهاد نمودند. پژوهش انجام شده در مقاطع مختلف دانشگاهی محدود است. پژوهشی با عنوان "طراحی و تبیین الگوی پرورشی مدیران کارآفرین صنعت" توسط احمدپور داریانی (۱۳۸۰) با هدف بررسی پارامترهایی مانند توانایی‌های فردی، عوامل سازمانی و عوامل محیطی صورت گرفته که نهایتاً منجر به ارائه مدل‌های مختلف کارآفرینی شده است. برومند نسب (۱۳۸۱) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه ساده و چندگانه وضعیت اجتماعی، اقتصادی، انگیزه پیشرفت، مخاطره‌پذیری، خلاقیت و عزت‌نفس با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه چمران اهواز، به این نتیجه رسیده است که خلاقیت، عزت‌نفس و انگیزه پیشرفت بهترین پیش‌بینی‌کننده کارآفرینی بوده‌اند. پژوهش دیگر با عنوان بررسی ویژگی‌های کارآفرینی مدیران ارشد در صنایع غذایی شهر اصفهان توسط ادهمی ۱۳۸۲ صورت گرفته است. براساس تحلیل انجام شده روی ویژگی‌های کارآفرینی مقدار میانگین ویژگی‌های استقلال‌طلبی، پشتکار، هدف‌گرایی، تجربه و توفیق‌طلبی، رقابت، مبارزه‌جویی، تحصیلات، آموزش، خلاقیت، کنترل درونی و مخاطره‌پذیری از حد متوسط بیشتر است. از نظر مدیران اهمیت ویژگی‌های فردی کارآفرینی برای موفقیت مدیران ارشد متغیر استقلال‌طلبی دارای بیشترین درجه اهمیت می‌باشد. از نظر اهمیت عوامل جمعیت‌شناختی و محیط متغیر تجربه کاری

مدیران ارشد دارای بیشترین درجه اهمیت می‌باشند. سرمدی و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی رابطه متغیرهای باورهای هوشی، عزت‌نفس و انگیزه پیشرفت با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه پیام نور استان‌های آذربایجان شرقی و غربی" نشان دادند که: بین انگیزه پیشرفت و کارآفرینی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین بین باورهای هوشی و عزت-نفس با کارآفرینی نیز رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. پوراسفدن، چراغعلی و رحمانی (۱۳۸۹) در پژوهشی تحت عنوان شناخت و مطالعه رابطه هوش هیجانی و کارآفرینی مدیران صنایع لاستیک و پلاستیک شهر تهران نشان داد که رابطه معناداری میان دو متغیر کارآفرینی و هوش هیجانی وجود دارد. مدیران کارآفرین که از هوش هیجانی بالایی برخوردارند و شناخت کاملی از عواطف و احساسات خود دارند، می‌توانند تضاد موجود میان عواطفی هم‌چون استقلال‌طلبی و جلب مشارکت دیگران را درک و با آن برخورد مناسب نمایند و احتمال موفقیت کاری خود را افزایش دهند. میرزایی (۱۳۸۸) در پژوهشی تحت عنوان رابطه سبک‌های ابراز هیجان و سلامت عمومی نشان داده که بین کنترل هیجانی و ابراز هیجان با سلامت عمومی دانشجویان ارتباط مثبت معنادار و بین دوسوگرایی در ابرازگری هیجان با سلامت عمومی ارتباط منفی و معناداری وجود دارد. احمدی طهور سلطانی، رضانی، عبداللهی، نجفی و ربیعی (۱۳۸۹) در پژوهشی تحت‌عنوان اثربخشی افشای هیجانی (گفتاری و نوشتاری) بر علائم افسردگی، اضطراب و استرس دانشجویان نشان دادند که افشای هیجان‌ات باعث کاهش معنادار افسردگی، اضطراب و استرس در دانشجویان می‌شود. علی‌پور، نوربالا، یزدانفر و آگاه هریس (۱۳۹۰) پژوهشی را تحت عنوان اثربخشی مداخله افشای هیجانی در کاهش استرس و بازداری بیماران دارای اختلال روان‌تنی انجام دادند. نتایج نشان داد که افشای هیجانی نوشتاری باعث کاهش معنادار استرس ادراک شده آزمودنی‌ها می‌شود.

هم‌چنین ورتمن^۱ (۱۹۸۶) نیز ۴۹ مقاله که بین سال‌های ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۴ به چاپ رسیده بودند را مورد بازنگری قرار داد. چرچیل و لویس^۲ (۱۹۸۶) نیز ۲۹۱ مقالات و نشریات و ۱۵۰ مقاله ارائه شده در کنفرانس‌های دانشکده بابسون طی سال‌های ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۴ را بررسی نموده و براساس آن به ارائه روش شناختی مطالعات پرداختند.

آلدریج^۳ نیز به تبعیت از محققان فوق حدود ۳۲۲ مقاله مربوط به کارآفرینی را که طی سال‌های ۱۹۸۱ تا ۱۹۹۲ منتشر شده بود را بررسی کرد. وی مطالعات خود را در سه بعد روش تحقیق، حوزه مطالعاتی و طرح تحقیق و فن تحلیل انجام داد. نتایج به‌دست آمده از بررسی‌های سولومون^۴

1. Worthman
2. Churchil and Lewis
3. Aldrich
4. Solomon

بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه

(۱۹۸۹) از ۱۵۰ کارآفرین چینی حاصل گردید که انگیزه کارآفرینان در شروع به کار، تصمیم به خلق چیزهای نو، بدیع و متفاوت بود و سود اقتصادی انگیزه و محرک اولیه رفتار کارآفرینان نبوده است. در همین ارتباط، شاین^۱ (۱۹۹۴) نیز براساس تحقیقات انجام شده به این نتیجه رسید که کارآفرینان واقعی مشاغل جدید را بیشتر به دلایل نوآوری و خلاقیت شروع می‌کنند تا انگیزه‌های اقتصادی.

موضوع کارآفرینی همیشه با خلاقیت و نوآوری همراه بوده است. به طوری که دراکر (۱۹۸۵) معتقد است که خلاقیت و نوآوری آن چنان لازم و ملزوم یکدیگرند که می‌توان گفت کارآفرینی بدون خلاقیت و نوآوری حاصلی ندارد. نتایج برخی از تحقیقات وی نشان می‌دهد که کارآفرینان در انتخاب مشاغل جدید و یا تأسیس شرکت‌ها نه صرفاً به دلایل اقتصادی آن‌ها، بلکه به خاطر خلاقیت و نوآوری که در مشاغل وجود دارد دنبال می‌کنند.

هیلز و لیتچ^۲ (۲۰۰۵) در تحقیقی با عنوان بررسی ابعاد اساسی توانمندسازی کارآفرینان دریافتند که حوزه‌های اصلی جهت توانمندکردن کارآفرینان شامل عناصر زیر می‌باشد: فعالیت‌های بازاریابی، مدیریت و برنامه‌ریزی تجاری و اقتصادی مدیریت مالی.

در پژوهشی میلکاویتچ، میلر و کوپر^۳ (۲۰۰۵) نشان دادند که می‌توان افشای هیجانی را به عنوان یکی از سبک‌های مقابله‌ای سازش یافته تلقی کرد و به افراد آموزش داد در واقع بسیاری از پژوهش‌ها نقش درمانی افشای هیجانی را مورد توجه قرار داده و کاربرد موفقیت‌آمیز آن را در درمان بسیاری از اختلالات روان‌تنی نشان داده‌اند (اسلتچر^۴ و پنباکر، ۲۰۰۷). هم‌چنین آن‌ها نشان دادند که آموزش افشای هیجانی به والدین کودکان عقب‌مانده‌ذهنی می‌تواند، میزان افسردگی و اضطراب این والدین را کاهش دهد. برخی از پژوهشگران نیز افشای هیجانی را به عنوان یکی از راهبردهای ارتقای بهداشت روان، بالا بردن ظرفیت‌های شناختی و در نهایت احساس بهزیستی روان‌شناختی مورد بررسی قرار داده‌اند (هارست، کارلوزی، مک‌گورن^۵ و همکاران، ۲۰۰۷).

تامین بهداشت همه افراد جامعه از مهم‌ترین مسایل اساسی هر کشور است، این امر در سه جنبه جسمانی، روانی و اجتماعی مورد ملاحظه قرار می‌گیرد، در صورتی که بعد روانی بهداشت به اندازه کافی مورد توجه قرار نگیرد، فراوانی مشکلات روانی و رفتاری رو به فزونی خواهد گذاشت تا حدی که عوارض ناشی از بی‌توجهی به آن در ابعاد فردی و اجتماعی، خانوادگی و انسانی، سیاسی، اقتصادی و

-
1. Schein
 2. Hill & Leitch
 3. Milkavich, Meier & Cooper
 4. Slatcher
 5. Harrist, Carlozzi & McGovern

فرهنگی اثرات سوء و غیرقابل جبران را در پی خواهد گذاشت. لذا با توجه به این که ضرورت بهره‌گیری از کارآفرینی در نظام آموزشی، منجر به تحول و دگرگونی فرهنگ دانشگاه‌ها گردیده و کارآفرینی امری انکارناپذیر در نظام آموزشی، اقتصادی و صنعتی جوامع، در دنیای امروز است، همین امر محققان را بر آن داشته است تا به بررسی رابطه بین سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی بپردازد. لذا سوال اصلی در این پژوهش این است که: آیا بین متغیرهای سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان رابطه وجود دارد؟ و اگر رابطه وجود دارد هر یک از متغیرهای سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی چه مقدار از رفتار کارآفرینی در دانشجویان را تبیین می‌نماید؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی می‌باشد، لذا متناسب با نوع و هدف تحقیق پژوهشگران تحقیق را بدون هیچ دستکاری میدانی و در شرایط کاملاً طبیعی به انجام رساندند. جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی است، که در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ در مقطع کارشناسی به تحصیل مشغول می‌باشد. بر این اساس کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی به‌عنوان جامعه هدف در نظر گرفته شدند. با توجه به فهرست تهیه شده از سوی مرکز کامپیوتر دانشگاه پیام نور استان از بین مراکز استان ۵ مرکز به عنوان نمونه انتخاب گردید که تعداد دانشجویان این ۵ مرکز ۳۰۳۰۰ نفر بود، که شامل ۱۲۱۲۰ مرد و ۱۸۱۸۰ زن می‌باشند که از این تعداد نمونه شامل ۱۰۰۰ نفر دانشجوی مقطع کارشناسی شامل ۶۰۰ نفر دانشجوی زن و ۴۰۰ نفر دانشجوی مرد انتخاب شدند. به این منظور با تهیه فهرست مراکز دانشگاهی پیام نور استان آذربایجان غربی ۵ مرکز به‌صورت تصادفی ساده، که شامل مراکز ارومیه، خوی، بوکان، نقده و مهاباد می‌باشند، انتخاب گردیدند و بعد از تهیه آمار دانشجویان هر مرکز (به تفکیک جنسیت) با استفاده از نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم، که طبقات جنسیت می‌باشند ۱۰۰۰ نفر انتخاب شد که از این حجم نمونه ۶۰ درصد زن (۶۳۰ نفر) و ۴۰ درصد مرد (۴۲۰ نفر) می‌باشد.

پس از مشخص شدن نمونه، روش‌های مختلف اجرا مورد بررسی قرار گرفت. با اجرای آزمایشی روی نمونه کوچکی از آزمودنی‌ها مشخص شد که تکمیل هر پرسش‌نامه به‌دلیل تعداد زیاد آن‌ها و سؤالات موجود در هر پرسش‌نامه به‌طور متوسطه به زمانی بین ۴۰ تا ۵۰ دقیقه نیاز دارد به این منظور ۴ نفر از دانشجویان فعال در انجمن‌ها و تشکل‌های دانشجویی به‌عنوان همکار پژوهشگران انتخاب شدند تا توزیع پرسش‌نامه‌ها را بین افراد گروه نمونه به‌عهده بگیرند. پس از انتخاب همکاران از همه آن‌ها دعوت شد تا در یک جلسه توجیهی شرکت کنند. در این جلسه اهداف طرح و چگونگی انتخاب نمونه به‌طور مفصل تشریح شد. هم‌چنین، به‌طور مفصل درباره سؤالات پرسش‌نامه‌ها و

بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه

دستورالعمل‌ها بحث و گفتگو شد، و نیز توضیحاتی به همکاران طرح درباره چگونگی ارتباط با آزمودنی‌ها و جلب اعتماد آن‌ها داده شد.

ابزار گردآوری داده‌ها

۱- پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی^۱: برای سنجش سرمایه روانی از پرسشنامه سرمایه روان-شناختی PCQ استفاده شد (لوتانز، ۲۰۰۷). این پرسشنامه از مقادیر استاندارد شده که به‌طور وسیعی برای ساختارهایی که امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی را می‌سنجند مورد استفاده قرار گرفته است و قابلیت اعتبار و پایایی این خرده‌مقیاس‌ها نیز اثبات شده است. این پرسشنامه شامل ۲۴ سوال است که هر خرده‌مقیاس شامل ۶ گویه است و آزمودنی به هرگونه در مقیاس ۶ درجه‌ای لیکرت پاسخ می‌دهد. برای به‌دست آوردن نمره سرمایه روانی ابتدا نمره هر خرده‌مقیاس به‌صورت جداگانه به‌دست آمد و سپس مجموع آن‌ها به‌عنوان نمره کل سرمایه روان-شناختی محسوب شد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی حاکی از این بود که این آزمون دارای عوامل و سازه‌های موردنظر سازندگان آزمون است. در حقیقت نتایج تحلیل عاملی روایی سازه آزمون را تایید کردند (لوتانز و اولیو، ۲۰۰۷). همچنین در پژوهش حاضر میزان پایایی این پرسشنامه براساس آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به‌دست آمد. در این پژوهش نیز آزمون سرمایه روان‌شناختی به‌طور کلی با ۲۴ سوال دارای ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برابر با ۰/۸۹ بوده است و مولفه‌های نیز به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۸۳، ۰/۸۲ و ۰/۸۷ می‌باشد که برای اجرای پرسشنامه شواهد کافی در اختیار قرار می‌دهد.

۲- مقیاس خودافشایی هیجانی^۲: مقیاس خودافشایی هیجانی توسط اسنل (۲۰۰۱) برای سنجش میزان تمایل افراد به افشای هیجان‌اتشان ایجاد شد. این مقیاس دارای ۴۰ سوال می‌باشد و شامل ۸ زیرمقیاس است، هر خرده‌مقیاس ۵ ماده جدا دارد که به‌صورت پنج درجه‌ای لیکرت نمره-گذاری می‌شود. نمرات ۵ ماده مربوط به هر خرده‌مقیاس جمع شده و نمره آن خرده‌مقیاس را تشکیل می‌دهد و از جمع نمرات هر هشت خرده‌مقیاس نمره کل به‌دست می‌آید. اسنل، میلر و بلک (۱۹۸۸) برای ارزیابی این‌که افراد چقدر تمایل دارند تا هیجان‌اتشان را به افراد مختلف افشا کنند، مقیاس خودافشایی هیجانی را بر روی ۷۹ نفر دانشجو اجرا کردند. گروه‌های که افشاگری به آن‌ها صورت گرفته بود دوستان مذکر، دوستان مونث و همسران آزمودنی‌ها بودند. به‌منظور اندازه‌گیری پایایی بازآزمایی آزمودنی‌ها بعد از یک فاصله ۱۲ هفته‌ای دوباره مقیاس خودافشایی هیجانی را تکمیل کردند. پاسخ‌ها در طی زمان ثابت و همسان بودند و نمرات بازآزمایی در تمام خرده‌مقیاس‌ها

1. Psychological Capital Questionnaires

2. Emotional self-disclosure scale

بالا بود. اندازه پایایی درونی (آلفای کرونباخ) در همه زیرمقیاس‌ها بین ۰/۸۳ تا ۰/۹۵ بود که نشان-دهنده همسانی درونی و انسجام زیرمقیاس‌ها می‌باشد. آلفای کرونباخ در هر سه گروه در زیر مقیاس‌های افسردگی، بین ۰/۸۳ تا ۰/۹۱، شادی بین ۰/۸۹ تا ۰/۹۳، حسادت بین ۰/۸۷ تا ۰/۸۹، اضطراب بین ۰/۸۵ تا ۰/۹۱، خشم بین ۰/۸۸ تا ۰/۹۴، آرامش بین ۰/۸۱ تا ۰/۸۶، بی‌حسی بین ۰/۸۴ تا ۰/۸۹، و ترس بین ۰/۹۳ تا ۰/۹۵ بود (همان منبع). در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای کل پرسشنامه برابر ۰/۸۷ و مولفه‌های افسردگی برابر ۰/۷۹، شادی برابر ۰/۸۶، حسادت برابر ۰/۸۲، اضطراب برابر ۰/۸۵، عصبانیت برابر ۰/۷۸، آرامش برابر ۰/۸۰، خونسردی برابر ۰/۷۷ و ترس برابر ۰/۸۱ می‌باشد که برای اجرای پرسشنامه شواهد کافی در اختیار قرار می‌دهد.

۳ - آزمون کارآفرینی: پرسشنامه کارآفرینی ۷۵ گویه دارد. این پرسشنامه توسط روبینسون، استیمپسون، فنر و هانت^۱ (۱۹۹۴) تهیه شده است و برای نخستین بار در دانشکده علوم تربیتی روان‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز توسط شکرکن و برومند نسب (۱۳۸۱)، ترجمه شده است. ۷۵ گویه این آزمون شامل ۳ مؤلفه کارآفرینی است که به شرح زیر هر گروه از گویه‌ها یک جنبه از کارآفرینی را اندازه‌گیری می‌کند: الف (مؤلفه عاطفه ب) مؤلفه شناخت ج) مؤلفه رفتار. در پژوهش شکرکن و برومند نسب ضریب پایایی محاسبه شده به روش آلفای کرونباخ برای آزمودنی‌های زن ۰/۹۳ برای آزمودنی‌های مرد ۰/۹۴ و برای کل آزمودنی‌ها ۰/۹۳ است. همچنین روایی محتوایی این آزمون از طریق روایی سازه ۰/۴۶ محاسبه گردیده که در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار بوده است. در این پژوهش نیز آزمون کارآفرینی با ۷۵ سوال دارای ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برابر با ۰/۸۹ است که برای اجرای پرسشنامه شواهد کافی در اختیار قرار می‌دهد.

یافته‌ها

الف: بخش توصیفی

نمونه آماری در این پژوهش برابر ۱۰۰۰ نفر (۶۰۰ زن و ۴۰۰ مرد) بود که پس از جمع‌آوری اطلاعات تقریباً ۵ درصد از پرسشنامه‌ها یا ارجاع نشدن یا قابل تحلیل نبودند لذا از جریان تحلیل حذف شدند بنابراین نمونه نهایی برابر ۹۵۰ نفر (۵۷۳ مرد و ۳۷۷ زن) می‌باشد.

بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی سرمایه روان‌شناختی، خودافشایی هیجانی و کارآفرینی دانشجویان به‌طور کلی

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	تعداد
سرمایه روان‌شناختی	۷۸/۳۸۰۰	۱۱/۷۳۷۲۸	۹۵۰
خودافشایی هیجانی	۱۲۵/۱۰۱۱	۱۸/۴۲۰۵۲	۹۵۰
کارآفرینی	۲۵۵/۸۰۲۱	۲۳/۷۳۲۸۶	۹۵۰

جدول ۱ نشان‌دهنده میانگین و انحراف استاندارد نمره سرمایه روان‌شناختی، خودافشایی هیجانی و کارآفرینی در کل نمونه آماری می‌باشد.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی مولفه‌های سرمایه روان‌شناختی

متغیرها	مولفه‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	تعداد
سرمایه روان‌شناختی	امید	۱۹/۶۸۱۱	۳/۷۵۲۹۶	۹۵۰
	تاب‌آوری	۱۹/۷۵۵۸	۴/۰۱۱۴۹	۹۵۰
	خوش‌بینی	۱۹/۱۲۱۱	۴/۱۹۷۳۳	۹۵۰
	خودکارآمدی	۱۹/۸۲۲۱	۳/۸۷۳۲۵	۹۵۰
خودافشایی هیجانی	افسردگی	۱۴/۳۹۵۸	۵/۸۹۰۹۳	۹۵۰
	شادی	۱۶/۸۵۷۹	۵/۸۹۰۹۳	۹۵۰
	حسادت	۱۶/۹۵۸۹	۵/۰۲۲۱۲	۹۵۰
	اضطراب	۱۴/۲۲۰	۳/۵۳۲۳۳	۹۵۰
	خشم	۱۵/۲۶۸۴	۲/۸۹۴۰۸	۹۵۰
	آرامش	۱۶/۵۹۶۸	۲/۷۱۷۱۹	۹۵۰
	بی‌حسی	۱۴/۳۲۰	۵/۰۲۰۳۷	۹۵۰
	ترس	۱۵/۸۷۲۶	۳/۲۷۱۹۴	۹۵۰

جدول ۲ نشان‌دهنده میانگین و انحراف استاندارد مولفه‌های امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی از متغیر سرمایه روان‌شناختی و میانگین و انحراف استاندارد مولفه‌های افسردگی، شادی، حسادت، اضطراب، خشم، آرامش، بی‌حسی و ترس از متغیر خودافشایی هیجانی می‌باشد.

(ب) تحلیل‌های استنباطی تحقیق

برای تحلیل فرضیه اصلی سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی از رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است و برای فرضیه‌های فرعی که به تفکیک جهت رابطه سرمایه روان

شناختي و خودافشايي هيچاني با كارآفريني تدوين شده‌اند، نتايج تحليل رگرسيون به‌صورت تفكيكي انجام شده كه نتايج هريك در ادامه آمده است.

فرضيه كلي

۱- بين سرمايه روان‌شناختي و خودافشايي هيچاني با كارآفريني در دانشجويان دانشگاه پيام نور استان آذربايجان غربي به‌طور كلي رابطه وجود دارد.
براي بررسي اين فرضيه از تحليل رگرسيون چندگانه به‌روش گام به گام استفاده شد.

جدول ۳. نتايج تحليل رگرسيون چندگانه سرمايه روان‌شناختي و خودافشايي

هيچاني با كار آفريني به‌روش ورود گام به گام

ضرايب رگرسيون		شاخصه‌هاي آماري				متغير ملاك	متغير هاي پيش بين
خود افشايي هيچاني	سرمايه روان شناختي، β	P	F	R ²	R		
---	β ۰/۶۱۰	۰/۰۰۰	۵۶۲/۳۹۷	۰/۳۷۲	۰/۶۱۰	كار- آفريني	سرمايه روان- شناختي
---	T ۲۳/۷۱۵						
---	P=۰/۰۰۰						
β ۰/۳۳۶	β ۰/۵۰۰	۰/۰۰۰	۴۲۵/۰۶۰	۰/۴۷۳	۰/۶۸۸	كار- آفريني	خودافشايي هيچاني
T ۱۳/۴۵۲	T۲۰/۰۲۳						
P=۰/۰۰۰	P=۰/۰۰۰						

جدول فوق نتايج تحليل رگرسيون براي پيش‌بيني كارآفريني از روي متغيرهاي سرمايه روان-شناختي و خودافشايي هيچاني را نشان مي‌دهد. براي اين امر در دو مرحله اقدام نموديم: ابتدا تنها متغير سرمايه روان‌شناختي را به‌عنوان پيش‌بين براي كارآفريني وارد معادله نموديم. نتايج نشان داد كه سرمايه روان‌شناختي به‌تنهائي مي‌توانند ۳۷ درصد از تغييرات كارآفريني را تبیین و با كارآفريني همبستگي ۰/۶۱۰ دارد كه در سطح $p < ۰/۰۱$ معنی‌دار است. بر اين اساس ضريب بتای معادله برابر ۰/۶۱۰ بود كه آن هم در سطح $p < ۰/۰۱$ معنی‌دار می‌باشد. در مرحله دوم ضمن وارد كردن مجدد سرمايه روان‌شناختي، متغير خودافشايي هيچاني را نيز وارد تحليل نموديم. نتايج نشان داد كه سرمايه روان‌شناختي همراه با متغير خودافشايي هيچاني ۴۷ درصد از تغييرات كارآفريني را تبیین نموده و با كارآفريني، همبستگي چندگانه ۰/۶۸ داشت كه در سطح $p < ۰/۰۱$ معنی‌دار بود بر اين اساس ضريب بتای معادله سرمايه روان‌شناختي برابر ۰/۵۰۰ و براي خودافشايي هيچاني برابر ۰/۳۳۶.

بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه

بود که هر دو متغیر سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی در سطح $p < 0/01$ معنی‌دار می‌باشند.

فرضیه‌های فرعی پژوهش

- بین سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی به‌طور کلی رابطه وجود دارد.

جدول ۴. ضرایب همبستگی ساده بین متغیرهای سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی به‌طور کلی

متغیرها	r	R ²	سطح معنی‌داری
سرمایه روان‌شناختی و کارآفرینی	۰/۶۱۰	۰/۳۷۲	۰/۰۰۱

جدول ۴ نشان می‌دهد که همبستگی محاسبه شده بین متغیرهای سرمایه روان‌شناختی و کارآفرینی برابر ۰/۶۱۰ بوده که در سطح ۰/۱ معنی‌دار می‌باشد و مقدار عددی ضریب تعیین نشان می‌دهد که سرمایه روان‌شناختی ۳۷ درصد از تغییرات موجود در کارآفرینی دانشجویان را تبیین می‌نماید.

جدول ۵. آنالیز واریانس بررسی معنی‌داری ارتباط بین سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی به‌طور کلی

منابع	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۱۹۹۲۰۲۹/۹۰۱	۱	۱۹۹۲۰۲۹/۹۰۱	۵۶۲/۳۹۷	/۰۰۰
باقی مانده	۳۳۵۴۹۲/۸۹۴	۹۴۸	۳۵۳/۸۹۵		
کل	۵۳۴۵۲۲/۷۹۶	۹۴۹			

جدول ۵ نشان می‌دهد که آنالیز واریانس مربوط به بررسی ارتباط سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی به‌طور کلی در سطح ۰/۱ معنی‌دار است که نحوه تأثیرگذاری و مقدار تأثیر سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در جدول زیر آمده است.

جدول ۶. ضرایب رگرسیون تأثیر سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی به‌طور کلی

مدل	B مقدار ضریب رگرسیون	خطا	t	معنی‌داری
ثابت مدل	۱۵۹/۰۹۴	۴/۱۲۳	۳۸/۵۸۳	۰/۰۰۱
سرمایه روان‌شناختی	۱/۲۳۴	۰/۵۲	۲۳/۷۱۵	۰/۰۰۱

جدول ۶ نشان می‌دهد که تأثیر سرمایه روان‌شناختی بر کارآفرینی با مقدار ضریب رگرسیون برابر با ۱/۲۳۴ در سطح ۰/۱ معنی‌دار است که علامت مثبت ضریب سرمایه روان‌شناختی بیانگر تأثیر مثبت آن بر کارآفرینی می‌باشد و مقدار عددی آن بیانگر میزان متوسط افزایش کارآفرینی به ازای افزایش یک واحد در متغیر مستقل سرمایه روان‌شناختی می‌باشد.

۱-۱. بین مولفه‌های سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه پیام نور رابطه وجود دارد.

جدول ۷. رابطه بین مولفه‌های چهارگانه سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در دانشجویان

متغیر های مستقل	متغیر وابسته	r	معنی داری	ضریب تعیین
امید	کارآفرینی	۰/۴۲۲	۰/۰۱	۱۳۹
تاب‌آوری		۰/۵۵۳	۰/۰۱	
خوش‌بینی		۰/۳۲۱	۰/۰۱	
خودکارآمدی		۰/۵۲۰	۰/۰۱	

جدول ۷ نشان می‌دهد که همه ابعاد چهارگانه سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در دانشجویان در سطح ۰/۱ معنی‌دار است و ابعاد چهارگانه سرمایه روان‌شناختی ۳۹ درصد از تغییرات موجود در کارآفرینی دانشجویان را تبیین می‌کند.

جدول ۸. آنالیز واریانس برای معنی‌داری ارتباط ابعاد چهارگانه سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در دانشجویان

منابع	مجموع مجدورات	df	میانگین مجدورات	F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۲۱۰۸۷۲/۸۶۹	۴	۵۲۷۱۸/۲۱۷	۱۵۳/۹۲۸	/۰۱
باقی مانده	۳۲۳۶۴۹/۹۲۷	۹۴۵	۳۴۲/۴۸۷		
کل	۵۳۴۵۲۲/۷۹۶	۹۴۶			

جدول ۸ نشان می‌دهد که آنالیز واریانس مربوط به بررسی ارتباط ابعاد چهارگانه سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در دانشجویان در سطح ۰/۱ معنی‌دار است که نحوه اثرگذاری و مقدار تأثیر ابعاد چهارگانه بر کارآفرینی در دانشجویان در جدول زیر آمده است.

بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه

جدول ۹. ضرایب رگرسیون تاثیر ابعاد چهارگانه سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در دانشجویان

مدل	B مقدار ضریب رگرسیون	خطا	t	معنی داری
ثابت مدل	۱۶۰/۶۲۹	۴/۱۱۰	۳۹/۰۸۱	۰/۰۱
امید	۱/۰۷۳	۰/۱۸۳	۵/۸۶۵	۰/۰۱
تاب‌آوری	۱/۷۹۹	۰/۱۹۵	۹/۲۲۹	۰/۰۱
خوش‌بینی	۰/۴۰۱	۰/۱۵۹	۲/۵۱۸	۰/۰۱
خودکارآمدی	۱/۵۵۷	۰/۱۹۸	۷/۸۵۰	۰/۰۱

جدول ۹ جدول فوق نشان می‌دهد که تاثیر کلیه ابعاد چهارگانه سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در دانشجویان در سطح ۰/۰۱ معنی دار و تاثیر مثبتی بر کارآفرینی دارند. - بین خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه پیام نور استان آذربایجان غربی به- طور کلی رابطه وجود دارد.

جدول ۱۰. ضرایب همبستگی ساده بین متغیرهای خودافشایی هیجانی با کارآفرینی

در دانشجویان به‌طور کلی

متغیرها	r	R ²	سطح معنی داری
خودافشایی هیجانی و کارآفرینی	۰/۵۰۰	۰/۲۵۰	۰/۰۱

جدول ۱۰ نشان می‌دهد که همبستگی محاسبه شده بین متغیرهای خودافشایی هیجانی و کارآفرینی برابر ۰/۵۰۰ بوده که در سطح ۰/۰۱ معنی دار می‌باشد و مقدار عددی ضرایب تعیین نشان می‌دهد که خودافشایی هیجانی ۵۰ درصد از تغییرات موجود در کارآفرینی دانشجویان را تبیین می‌نماید.

جدول ۱۱. آنالیز واریانس بررسی معنی داری ارتباط بین خودافشایی هیجانی با کارآفرینی به‌طور کلی

منابع	مجموع مجزورات	df	میانگین مجزورات	F	سطح معنی داری
رگرسیون	۱۳۳۶۰۵/۱۲۹	۱	۱۳۳۶۰۵/۱۲۹	۳۱۵/۹۱۹	۰/۰۱
باقی مانده	۴۰۰۹۱۷/۶۶۷	۹۴۸	۴۲۲/۹۰۹		
کل	۵۳۴۵۲۲/۷۹۶	۹۴۹			

جدول ۱۱ نشان می‌دهد که آنالیز واریانس مربوط به بررسی ارتباط خودافشایی هیجانی با کارآفرینی به‌طور کلی در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است که نحوه تأثیرگذاری و مقدار تأثیر خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در جدول زیر آمده است.

جدول ۱۲. ضرایب رگرسیون تأثیر خودافشایی هیجانی با کارآفرینی به‌طور کلی

مدل	B مقدار ضریب رگرسیون	خطا	t	معنی‌داری
ثابت مدل	۳۳۶/۳۸۴	۴/۵۸۲	۷۳/۴۰۶	۰/۰۱
خودافشایی هیجانی	۰/۶۴۴	۰/۰۳۶	۱۷/۷۷۴	۰/۰۱

جدول ۱۲ نشان می‌دهد که تأثیر خودافشایی هیجانی بر کارآفرینی با مقدار ضریب رگرسیون برابر با ۰/۶۴۴ در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار بوده است که علامت مثبت ضریب خودافشایی هیجانی بیانگر تأثیر مثبت آن بر کارآفرینی می‌باشد و مقدار عددی آن بیانگر میزان متوسط افزایش کارآفرینی به ازای افزایش یک واحد در متغیر مستقل خودافشایی هیجانی است.

۱-۲. بین مولفه‌های خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه پیام نور رابطه وجود دارد.

جدول ۱۳. رابطه بین هشتگانه خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان

متغیرهای مستقل	متغیر وابسته	r	معنی‌داری	ضریب تعیین
افسردگی	کارآفرینی	-/۴۰۳	۰/۰۱	۰/۲۵
شادی		۰/۳۵۷	۰/۰۱	
حسادت		۰/۰۵۱	۰/۰۶	
اضطراب		-/۴۷۱	۰/۰۱	
خشم		۰/۰۳۳	۰/۱۵۴	
آرامش		۰/۴۰۸	۰/۰۱	
بی‌حسی		-/۰۳۶	۰/۱۳۱	
ترس		-/۴۵۱	۰/۰۱	

جدول ۱۳ نشان می‌دهد که مولفه‌های افسردگی، اضطراب، و ترس با کارآفرینی در دانشجویان در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار و منفی بوده است و مولفه‌های شادی و آرامش با کارآفرینی در دانشجویان در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار و مثبت بوده است همچنین مولفه‌های حسادت، خشم و بی‌حسی معنی‌دار نیستند.

بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه

جدول ۱۴. آنالیز واریانس برای معنی‌داری ارتباط ابعاد هشتگانه خودافشایی

هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان

منابع	مجموع مجزورات	df	میانگین مجزورات	F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۲۹۴۸۴۶/۸۰۰	۸	۳۶۸۵۵/۸۵۰	۱۴۴/۷۰۱	۰/۰۱
باقی مانده	۳۳۹۶۷۵/۹۹۶	۹۴۱	۲۵۴/۷۰۴		
کل	۵۳۴۵۲۲/۷۹۶	۹۴۹			

جدول ۱۴ نشان می‌دهد که آنالیز واریانس مربوط به بررسی ارتباط ابعاد هشتگانه خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان در سطح ۰/۱ معنی‌دار بوده است که نحوه اثرگذاری و مقدار تاثیر ابعاد هشتگانه بر کارآفرینی در دانشجویان در جدول زیر آمده است.

جدول ۱۵. ضرایب رگرسیون تاثیر ابعاد هشتگانه خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان

مدل	B مقدار ضریب رگرسیون	خطا	t	معنی‌داری
ثابت مدل	۲۵۳/۱۲۰	۶/۲۰۰	۴۰/۸۲۴	۰/۰۱
افسردگی	-۱/۲۷۶	۱/۱۲۳	-۱۰/۳۶۳	۰/۰۱
شادی	۱/۵۲۱	۱/۲۰۰	۷/۶۰۴	۰/۰۱
حسادت	۱/۷۶۹	۱/۱۳۳	۰/۷۹۲	۰/۱۶
اضطراب	-۲/۱۶۶	۱/۱۹۵	-۱۱/۰۹۸	۰/۰۱
خشم	۱/۹۲۵	۱/۲۰۹	۰/۱۹۳	۰/۲۱۱
آرامش	۱/۳۳۶	۱/۲۱۰	۶/۳۵۷	۰/۰۱
بی‌حسی	-۴/۱۹	۱/۱۰۵	-۹/۸۳	۰/۳۱۵
ترس	-۲/۰۴۱	۱/۱۶۸	-۱۲/۱۲۷	۰/۰۱

جدول ۱۵ نشان‌دهنده تاثیر کلیه مولفه‌های هشتگانه خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان می‌باشد. با توجه به نتایج حاصل از جدول تاثیر ابعاد حسادت، خشم و بی‌حسی با کارآفرینی معنی‌دار نمی‌باشد اما ابعاد شادی و آرامش در سطح ۰/۱ معنی‌دار است و لذا تاثیر مثبتی بر کارآفرینی دارند اما ابعاد افسردگی، اضطراب و ترس در سطح ۰/۱ معنی‌دار بوده ولی تاثیر منفی و معکوسی با کارآفرینی دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی کارآفرینی از روی متغیرهای سرمایه‌روان شناختی و خودافشایی هیجانی نشان داد که سرمایه روان‌شناختی به تنهایی می‌تواند ۳۷ درصد از تغییرات

کارآفرینی را تبیین و با کارآفرینی همبستگی ۰/۶۱۰ دارد که در سطح $p < 0/01$ معنی‌دار است. هم‌چنین سرمایه روان‌شناختی همراه با متغیر خودافشایی هیجانی ۴۷ درصد از تغییرات کارآفرینی را تبیین نموده و با کارآفرینی، همبستگی چندگانه ۰/۶۸ داشت که در سطح $p < 0/01$ معنی‌دار می‌باشد.

نتایج به‌دست آمده در مورد این فرضیه ضمن تأیید نتایج پژوهش‌های انجام شده توسط پژوهشگران دیگر هم‌چون احمدپور داریانی (۱۳۸۰)، توسل (۱۳۷۹)، برومندنسب (۱۳۸۱)، ادهمی (۱۳۸۲)، توسط بدری (۱۳۸۴)، سرمدی و همکاران (۱۳۸۸)، پوراسفدن، چراغعلی و رحمانی (۱۳۸۹)، احمدی طهور سلطانی، رضانی، عبداللهی، نجفی و ربیعی (۱۳۸۹)، پنیبکر و همکارانش (۱۹۹۵)، پوستیگو (۲۰۰۲)، هیلدبراندو (۲۰۰۳)، هیلز و لیتچ (۲۰۰۵)، میلکوویچ، میلر و کوپر (۲۰۰۵)، هاریست، کارلوزی، مک‌گورن و همکاران (۲۰۰۷) همسو و هم‌راستا می‌باشد.

سرمایه روان‌شناختی تابعی از سرمایه اجتماعی است و کمیت و کیفیت تعاملات در روابط اجتماعی تعیین‌کننده سرمایه اجتماعی است. از سویی روابط اجتماعی افراد بر میزان سرمایه روان‌شناختی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. بنابراین تغییرات در کمیت و کیفیت این روابط اجتماعی می‌تواند در عملکرد یک فرد تأثیرگذار باشد. افرادی که از سرمایه روان‌شناختی بالایی برخوردارند، توانایی تعاملات گروهی و مشارکت‌های اجتماعی بیشتری را دارا هستند. بنابراین آن‌چه افراد را به یکدیگر پیوند می‌دهد و باعث تکرار و تداوم و بیشتر شدن تعاملات می‌گردد، سرمایه روان‌شناختی است و هرگاه افراد دارای سرمایه روان‌شناختی بالاتری باشند این تعاملات اجتماعی با دیگران تداوم می‌یابد و به روابط اجتماعی بیشتر تبدیل می‌گردد و از زندگی اجتماعی بهتری به‌رمند می‌شوند (ریاحی، ۱۳۸۷).

از سوی دیگر، نتایج آنالیز واریانس مربوط به بررسی ارتباط سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی به‌طور کلی نشان داد که ارتباط دو متغیر در سطح $0/1$ معنی‌دار بوده است و هم‌چنین تأثیر سرمایه روان‌شناختی بر کارآفرینی با مقدار ضریب رگرسیون برابر با ۱/۲۳۴ در سطح $0/1$ معنی‌دار بوده است که علامت مثبت ضریب سرمایه روان‌شناختی بیانگر تأثیر مثبت آن بر کارآفرینی می‌باشد. هم‌چنین نتایج آنالیز واریانس مربوط به بررسی ارتباط ابعاد چهارگانه سرمایه روان‌شناختی (امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی) با کارآفرینی در دانشجویان نشان داد که ارتباط ابعاد سرمایه روان‌شناختی در سطح $0/1$ معنی‌دار بوده است و تأثیر کلیه ابعاد چهارگانه سرمایه روان‌شناختی با کارآفرینی در دانشجویان در سطح $0/1$ معنی‌دار و مثبتی می‌باشد.

نتایج به‌دست آمده در مورد این فرضیه ضمن تأیید نتایج پژوهش‌های انجام شده توسط پژوهشگران دیگر هم‌چون احمدپور داریانی (۱۳۷۷)، توسط بدری (۱۳۸۴)، سرمدی و همکاران (۱۳۸۸)، پوراسفدن، چراغعلی و رحمانی (۱۳۸۹)، احمدی طهور سلطانی، رضانی، عبداللهی، نجفی

بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی و خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه

و ربیعی (۱۳۸۹)، پوستیگو (۲۰۰۲)، هیلدبراندو (۲۰۰۳)، هیلز و لیتج (۲۰۰۵) و میلکوویچ، میلر و کوپر (۲۰۰۵) همسو و هم‌راستا می‌باشد.

در واقع خوش‌بینی نگرش‌ها و گرایش‌های مثبت برنامه‌ریزی برای بهبود، جستجوی اطلاعات و بازسازی موقعیت‌های بد بر حسب مثبت‌ترین جنبه‌هایشان را پیش‌بینی می‌کند. خوش‌بین‌ها جبرگرایی، سرزنش و فرار را کمتر به کار می‌برند، بر جنبه‌های منفی موقعیت متمرکز نمی‌شوند و از بهزیستی روان‌شناختی بالاتری نیز برخوردارند. هم‌چنین خوش‌بینی تمایل به اتخاذ امیدوارانه‌ترین دیدگاه و مستلزم ارزیابی و پیش‌بینی مثبت شخص در مورد نتایج و پیامدهای وقایع زندگی است، بنابراین احساس مثبت و رضایت از زندگی در ابعاد مختلف را ایجاد می‌کند که همانا بهزیستی روان‌شناختی را به دنبال دارد (پیتسون، ۲۰۰۰). از سوی دیگر، فردی که از خودکارآمدی بالایی برخوردار است، رابطه مناسب‌تری با دیگران برقرار می‌سازد و متقابلاً حمایت‌های آن‌ها را فراخوانده و احساس کارآمدی بیشتری می‌نماید. افرادی که نسبت به توانایی‌های خود اطمینان ندارند، سازگاری اجتماعی ضعیفی دارند که این امر به نوبه خود موجب کاهش حمایت‌های اجتماعی و احساس کارآمدی می‌شود. چرا که طبق نظر بندورا (۱۹۹۷) یکی از عوامل افزایش خودکارآمدی تشویق و تایید دیگران است. به بیانی دیگر افرادی که از خودکارآمدی بالایی برخوردار بوده و اطمینان دارند که می‌توانند کارهای خود را انجام دهند، می‌توانند از این راه‌های با دیگران ارتباط اجتماعی برقرار کرده و شبکه‌های حمایت اجتماعی محکم‌تری بنا کنند و به طبع آن احساس توانمندی بیشتری نمایند.

لذا هر اندازه افراد دارای سرمایه اجتماعی بالاتری باشند؛ یعنی این متغیر به‌عنوان مجموعه ذخایر ارزشمندی مانند حمایت‌های اجتماعی، حس تعلق، وابستگی و مشارکت در جنبه‌های مختلف زندگی اجتماعی برای افراد وجود داشته باشد، میزان خودکارآمدی فرد نیز در وضعیت بهتری قرار خواهد گرفت (سیاروچی و دینه^۱، ۲۰۰۱). افراد دارای تاب‌آوری بالا منابع حمایتی بیشتری در هنگام مواجهه با مشکلات و فشارهای زندگی دارند و می‌توانند شیوه زندگی خود را به گونه‌ای موثر تغییر دهند که پیامدهای منفی کمتری را تجربه کنند و کمتر دچار نگرانی‌های شدید و فشار روانی گردند. بنابراین افراد با تاب‌آوری بالا به هنگام مواجهه با بحران و شرایط دشوار از سرمایه اجتماعی و شبکه‌های اجتماعی موثر بهره می‌گیرند، کمتر دچار دغدغه‌های فکری و تنش و اضطراب می‌گردند و نسبت به شرایط تهدیدکننده امیدوار بوده و از سلامت روانی مطلوب‌تری برخوردارند.

نتایج آنالیز واریانس مربوط به بررسی ارتباط خودافشایی هیجانی با کارآفرینی به‌طور کلی نشان داد که ارتباط دو متغیر در سطح ۰/۱ / معنی‌دار بوده است و هم‌چنین تأثیر خودافشایی هیجانی بر

کارآفرینی با مقدار ضریب رگرسیون برابر با ۰/۶۴۴. در سطح ۰/۱ معنی‌دار بوده است. که علامت مثبت ضریب خودافشایی هیجانی بیانگر تأثیر مثبت آن بر کارآفرینی می‌باشد. همچنین نتایج آنالیز واریانس مربوط به بررسی ارتباط ابعاد هشتگانه خودافشایی هیجانی با کارآفرینی در دانشجویان نشان داد که تأثیر ابعاد حسادت، خشم و بی‌حسی با کارآفرینی معنی‌دار نمی‌باشد اما ابعاد شادی و آرامش در سطح ۰/۱ معنی‌دار است و لذا تأثیر مثبتی بر کارآفرینی دارند اما ابعاد افسردگی، اضطراب و ترس در سطح ۰/۱ معنی‌دار بوده ولی تأثیر منفی و معکوسی با کارآفرینی دارند.

خودافشایی یک راهبرد مفید برای تقسیم اطلاعات با دیگران می‌باشد. با تقسیم اطلاعات ما با دیگران صمیمی‌تر می‌شویم و روابط بین فردیمان تقویت می‌شود. محققان عموماً صمیمیت را با درجه عمق خودافشایی برابر می‌دانند. با توجه به نتایج حاصل، به‌طور خلاصه باید ادعان نمود که سرمایه‌روان‌شناختی یکی از مولفه‌های روان‌شناختی است که بر میزان کارآفرینی دانشجویان تأثیر مثبتی دارد فلذا هرچه سرمایه روان‌شناختی و مولفه‌های آن بالاتر رود، بر میزان کارآفرینی دانشجویان افزوده خواهد شد. از سوی دیگر، خودافشایی هیجانی به‌طور کلی می‌تواند تأثیر مثبتی بر میزان کارآفرینی دانشجویان داشته باشد ولی از بین مولفه‌های ۸ گانه خودافشایی هیجانی، مولفه‌های شادی و آرامش تأثیر معنی‌دار و مثبتی بر کارآفرینی دارند اما ابعاد افسردگی، اضطراب و ترس تأثیر معنی‌دار و منفی با کارآفرینی دارند. اما تأثیر ابعاد حسادت، خشم و بی‌حسی با کارآفرینی معنی‌دار نمی‌باشد.

لذا با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش و با توجه به نقش و تأثیر متغیر سرمایه روان‌شناختی بر کارآفرینی در دانشجویان پیشنهاد می‌گردد که دست‌اندرکاران نظام آموزشی به بهبود حالات‌های مثبت روان‌شناختی در دانشجویان همت گمارند چرا که با رشد و بهبود ویژگی‌های مثبت روان‌شناختی میزان کارآفرینی بالا رفته و زمینه‌های رشد هرچه بیشتر دانشجویان فراهم می‌آید. هم‌چنین پیشنهاد می‌شود که با برگزاری کارگاه‌هایی یا زمینه‌های مناسب جهت ارتقای حالات مثبت روان‌شناختی و سرمایه روان‌شناختی و رشد عوامل تأثیرگذار بر تاب‌آوری، خوش‌بینی، امیدواری و خودکارآمدی زمینه‌های رشد کارآفرینی در دانشجویان افزایش یابد.

منابع

- احمدپورداریانی، محمود. (۱۳۸۰) "کارآفرینی: تعاریف، نظریات، الگوها"، چاپ سوم، تهران: انتشارات شرکت پردیس.
- احمدپورداریانی، محمود. (۱۳۹۰). *طراحی و تبیین الگوی پرورش مدیران کارآفرین در صنعت*. پایان‌نامه دکتری کارآفرینی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تربیت معلم.
- احمدی طهور سلطانی، محسن و همکاران. (۱۳۸۹). *اثربخشی افشای هیجانی (گفتاری و نوشتاری) بر علائم افسردگی، اضطراب و استرس دانشجویان*. مجله روانشناسی بالینی، سال دوم، شماره ۴ (پیاپی ۸).
- ادهمی، ا. (۱۳۸۲). *مطالعه ویژگی‌های کارآفرینی مدیران ارشد صنایع غذایی اصفهان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه اصفهان.
- بدری، ا. (۱۳۸۴). *بررسی قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دانشگاه اصفهان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، رشته فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه اصفهان.
- برومندنسب، م. (۱۳۸۱). *بررسی رابطه ساده و چندگانه وضعیت اجتماعی و اقتصادی، انگیزه پیشرفت، مخاطره‌پذیری، جایگاه مهارت، خلاقیت و عزت‌نفس با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز*. رساله کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه اهواز.
- خدمتی توسل، ص. (۱۳۷۹). *بررسی زمینه‌های بروز و پرورش کارآفرینی در دبیرستان‌های پسرانه دولتی کار و دانش شهرستان کرج از نظر مدیران، دبیران و دانش‌آموزان*. رساله کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه تهران، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- ریاحی، محمد اسماعیل. (۱۳۸۷). *توصیف رابطه بین سرمایه اجتماعی با سلامتی و تبیین ساز و کارهای تاثیرگذار*. مجموعه خلاصه مقالات همایش سرمایه اجتماعی و توسعه در ایران، سازمان آموزش و پژوهش مدیریت برنامه‌ریزی ریاست جمهوری، تهران.
- سرمدی، م؛ محبوبی، ط و عبداله‌زاده، ح (۱۳۸۸) *بررسی رابطه متغیرهای باورهای هوشی، عزت‌نفس و انگیزه پیشرفت با کارآفرینی در دانشجویان دانشگاه پیام نور استان‌های آذربایجان شرقی و غربی، فصلنامه روانشناسی دانشگاه تبریز، سال چهارم، شماره چهاردهم، صص ۸۷-۶۳*.
- سیاروچی، ژوزف؛ فورگاس، ژوزف و مایر، جان. (۲۰۰۱). *هوش عاطفی در زندگی روزمره*. ترجمه اصغر نوری امام زاده و حبیب‌الله نصیری. (۱۳۸۴). چاپ دوم. اصفهان: نشر نوشته.
- عباس پوراسفدن، قنبر. چراغعلی، محمد حسن و رحمانی، محمد. (۱۳۸۹). *شناخت و مطالعه رابطه هوش هیجانی و کارآفرینی مدیران صنایع لاستیک و پلاستیک شهر تهران*. سال اول، شماره ۲، صص ۲۴-۲۷، زمستان ۱۳۸۹.
- علی پور، احمد؛ نوربالا، احمدعلی؛ یزدانفر، مهناز؛ آگاه هریس، مژگان. (۱۳۹۰). *اثربخشی مداخله افشای هیجانی در کاهش استرس و بازداری بیماران دارای اختلال روان‌تنی*. فصلنامه دانشگاه علوم پزشکی جهرم، دوره نهم، شماره دو.

میرزایی، بهشته. (۱۳۸۸). رابطه سبک‌های ابراز هیجان و سلامت عمومی. فصلنامه اندیشه و رفتار، دوره چهارم، شماره ۱۵.

- Alderich, H. (1992). *Methods in our Madness? Trends in Entrepreneurship research*, in D. sexton, Boston: PWS-kent.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change*. Psychological Review, 84, 191-215.
- Churchil and Lewis. (1986). *Thought self- leadership: the impact of mental strategies training on employee behavior, cognition, and emotion*. Journal of organizational behavior, 17, 445-467.
- Drucker, P. (1985). *Innovation and Entrepreneurship*. New York: Harper and Row.
- Erez, A., Judge, T. (2001). *Relationship of Core Self-Evaluations to Goal Setting, Motivation, and Performance*. Journal of Applied Psychology, 86, No. 6, 1270-1279.
- Fisher, D. V. (1991). *A conceptual analysis of self-disclosure*. Journal for the Theory of Social Behaviour, 31, (1), 199-172.
- Harrist, S., Carlozzi, B. L., McGovern, A. R., Harrist, A. W. (2007). *Benefits of expressive writing and expressive talking about life goals*. Journal Reserch in Personality, (41): 923-930.
- Hildebrando, Voldemiro B. (2003). *Assessing Entrepreneurial Characteristics in a Brazilian Training Program*. Doctoral Dissertation, Union Institute and Graduate School.
- Hill& leitch. (2005). *The concept of creativity: Prospects and Paradigms*, In R. J.
- Hisrich and Peters. (2005). *Entrepreneurship education and training in Canada critical assessment*. Education & Training, Volume 44- 421.
- Jourard, S. (1993). *Self-disclosure. An experimental analysis of the transparent self*. Canada: John Wiley & Sons, Inc. Caluschi, Mariana, Probleme de psihologie socială, Editura Cartes, Iași, 1002.
- Judge, T. Bono, J. (2001). *Relationship of Core Self-Evaluations Traits – Self-Esteem, Generalized Self-Efficacy, Locus of Control, and Emotional Stability – With Job Satisfaction and Job Performance: A Meta-Analysis*. Journal of Applied Psychology, 86: 80-92.
- Luthans, F. (2007). *The need for and meaning of positive organizational behavior*. Journal of organizational behavior, 23:695-706.
- Luthans, F., Avolio, B., Avey, J. B., Norman, S. M. (2007). *Psychological capital: Measurement and relationship with performance and job satisfaction*. Journal Personnel Psychology, 60(3): 541–572.
- Milkavich, A., Meier, J. A., Cooper, J. R. (2005). *Emotional Writing Effectiveness: Do Coping Styles and Timing of the Event Predict Outcomes?* Am Journal Psychol Res. (1): 112-122.
- Parker, C., Baltes, B., Young, S., Huff, J., Altmann, R., Lacost, H., Roberts, J. (2003). *Relationships between psychological climate perceptions and work outcomes: a meta-analytic review*. Journal of Organizational Behavior, 24: 389-416.

- Peterson, C. (2000). *The future of optimism*. Journal American psychologist, 55:44-55.
- Postigo, S. (2002). *Entrepreneurship Education in Regentina*. The Case of Sanders University. Paper Presented for the InteratIALIZINGIN Entrepreneurship Education and training Conference in Ent 2002 Malasya, July 8-10.
- Robbins, S., Waters-Marsh, T., Caccioppe, R., Millet, B. (1994). *Organisational Behaviour*. Pretince Hall. Australia.
- Schein, E.H. (1994). *Entrepreneurs: what they realylike*. vocational education Journal-64 (80), 42-44.
- Slatcher, R. B., Pennebaker, J. W. (2007). *Emotional Expression and Health*. In Susan Ayers, Andrew Baum, Chris McManus, Stanton Newman, Kenneth Wallston, John Weinman, & Robert West(eds), Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine(pp. 84-88). Cambridge: Cambridge University Press.
- Snell, W. E. (2001). *Development of the Emotional Selfdisclosure Scale*. In W.E. Snell, (Ed.). *New directions in the psychology of gender roles: Research and theory*. Cape Girardeau: Snell Publications.
- Snell, W. E., Miller, R. S., & Belk, S. S. (1988). *Development of the Emotional Self-Disclosure Scale*. Sex Role, 18, 59-74.
- Solomon. (1989). *Employee creativity. Personal and contextual factors at work*. Academy of management journal. 39, 3, 607-634.
- Wheless, L. R. & Grotz, J. (1976). *Conceptualization and measurement of reported self-disclosure*. Human Communication Research, 2, (4), 338-346.
- Wood, S. Wood, E. (1996). *The World of Psychology (2nd Edn.)*, Allyn and Bacon, USA.
- Worthman. (1986). *Leadership, Encyclopedia of Creativity*, San Diego, CA: Academic Press.